

Kadernota 2019-2022

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Financieel meerjarenperspectief	3
2. Actuele onderwerpen	9
Inter Bestuurlijk Programma	9
Belastingen	9
3. Uitvoeringsprogramma 2019-2022	11
Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid	15
Programma Verkeer en openbare ruimte	16
Programma Leefbaarheid, Onderwijs, Cultuur en Sport	20
Programma Zorg	21
Programma Milieu	23
Programma Ruimtelijke ontwikkeling	24
Programma Bedrijfsvoering	25
Programma Algemene dekkingsmiddelen	26

Inleiding

Voor u ligt de kadernota 2019-2022. Deze kadernota kent een andere opzet dan u van ons gewend bent. Wij hebben in overleg met de werkgroep begroting de afgelopen tijd gesproken over de leesbaarheid van de financiële stukken en de wijze waarop we hier verandering/verbetering in kunnen aanbrengen.

De kadernota is het eerste financiële stuk uit de budgetcyclus dat in een andere vorm wordt gepresenteerd. De teksten beperken zich vooral tot een uitleg over de nieuwe wensen per programma.

Deze kadernota en de komende begroting staan in het teken van het nieuwe bestuursprogramma 2018-2022 met als titel "Op weg naar morgen".

In dit bestuursprogramma worden de wensen voor de komende 4 jaar in beeld gebracht. De financiële vertaling van het bestuursprogramma vindt plaats in de komende kadernota's in de vorm van uitwerkingsprogramma's, waarvan de eerste nu voorligt.

De financiële uitgangspositie gaat uit van de cijfers van de begroting 2018 inclusief de eerste 6 wijzigingen hierop.

Verder zijn de uitkomsten van de maartcirculaire 2018, met de gevolgen voor de uitkering uit het gemeentefonds, hierin meegenomen.

De financiële uitgangspositie voor de komende jaren is gunstig, mede dankzij extra geld dat van het Rijk wordt ontvangen voor de actiepunten genoemd in het Inter Bestuurlijk Programma (IBP).

In deze kadernota worden u voorstellen gedaan om een deel van deze gelden nu al in te zetten en wordt verder voorgesteld om ten aanzien van de overgebleven middelen een integraal uitvoeringsprogramma op te stellen in relatie tot de al bestaande uitvoeringsprogramma's.

Gelet op de beschikbare structurele financiële ruimte worden u in de kadernota voorstellen gedaan middelen beschikbaar te stellen voor enkele noodzakelijke uitgaven en nieuwe wensen.

1. Financieel meerjarenperspectief

Dit is de eerste kadernota van het nieuwe college die aansluit op het bestuursprogramma voor de jaren 2019-2022.

In dit hoofdstuk zetten we uiteen in welke stappen we van de programmabegroting 2018 tot een financieel kader zijn gekomen voor de meerjarenbegroting 2019-2022.

In paragraaf 1.1 schetsen we het vertrekpunt vanuit de programmabegroting 2018.

In paragraaf 1.2 zijn de financiële uitgangspunten voor de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2019-2022 opgenomen.

In paragraaf 1.3 is weergegeven het structurele saldo in de begroting/meerjarenramingen o.b.v. de uitgangspunten.

In hoofdstuk 2 lichten we twee actuele onderwerpen specifiek toe:

1. Inter Bestuurlijk programma
2. Belastingen

In hoofdstuk 3 wordt achtereenvolgens aandacht besteed aan:

1. De nieuwe wensen van het uitvoeringsprogramma 2018-2022 en de wensen m.b.t. besteding; van de middelen uit de IBP gelden en de extra gelden van de WMO;
2. De saldi die als gevolg hiervan ontstaan in de meerjarenramingen;
3. De dekking van de incidentele uitgaven uit het uitvoeringsprogramma;
4. De saldi van de extra gelden IBP en de WMO;
5. De toelichting per programma op de wensen uit het uitvoeringsprogramma.

1.1. Programmabegroting 2018

In de programmabegroting 2018 is voor de jaren 2018-2021 sprake van een structureel en reëel sluitende begroting. Er is zelfs sprake van een structureel overschot.

ruimte	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo primaire begroting	184.450	264.245	357.990	351.730	351.730

In 2018 zijn er inmiddels al weer een 6-tal begrotingswijzigingen door uw raad vastgesteld waardoor het saldo dat we als vertrekpunt nemen voor de kadernota 2019-2022 er als volgt uit komt te zien.

ruimte	2018	2019	2020	2021	2022
Stand na 6e begrotingswijziging	258.332	286.424	265.387	177.346	177.347

Voor een uitgebreide toelichting op de begrotingswijzigingen wordt verwezen naar bijlage 1.

1.2. Financiële uitgangspunten 2019-2022

Algemeen

De begroting 2019 stellen we in principe op tegen lopende prijzen. De meerjarenramingen 2020-2022 stellen we op tegen constante prijzen. Daarnaast is rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen, besluitvorming na de 6^e wijziging, met een budgettair effect.

Autonome ontwikkelingen

Begroting 2019-2022 Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

De concept-begroting van de Veiligheidsregio laat voor de komende jaren een stijging van de gemeentelijke bijdragen zien. Voor Borsele gaat het om een bedrag van **€ 120.000 in 2022**.

Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering

In de meicirculaire 2017 is meegedeeld dat vanaf 2018 geen sprake meer is van rechtstreekse betaling uit het gemeentefonds aan derden. Dit betreft betalingen in het kader van de Digitale Agenda 2020, het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), het A+O fonds en de Waarderingskamer. Het bedrag dat de VNG jaarlijks ontving vanuit het gemeentefonds was groter dan de bestaande reserveringen ten laste van het gemeentefonds. In 2018 is ter compensatie € 19.903 mln. aan het gemeentefonds toegevoegd. In 2019 wordt hieraan nog € 2.441 mln. toegevoegd en komt daarmee op € 22.785 mln. structureel.

De toevoeging aan het gemeentefonds voor Borsele bedraagt € 25.420 (2018) en € 28.600 (2019) en zijn gereserveerd om door te betalen aan de VNG. De VNG brengt jaarlijks € 43.223 miljoen in rekening bij de gemeenten. Op basis van het aantal inwoners x € 2.532 wordt bij de gemeente Borsele een bedrag van € 57.440 (2018) in rekening gebracht. Een verschil van afgerond € 32.000. In 2018 bedraagt het tekort **€ 32.000** en vanaf 2019 afgerond **€ 29.000**. Voor deze bedragen ontbreekt nog de dekking in de gemeentebegroting.

Onkruidbestrijding

Op 1-2-2018 heeft de raad ingestemd met de evaluatie onkruidbestrijding en met de nieuwe aanpak van onkruidbestrijding in plantsoenen. In het raadsvoorstel worden de extra onderhoudskosten geraamd op **€ 56.000**. Voor 2018 worden deze gedekt uit het weerstandsvermogen. Conform het raadsvoorstel willen wij middels de kadernota vragen dit bedrag structureel op te nemen voor de periode 2019 tot 2024.

Bouwkundig medewerker buitendienst

De functie van bouwkundig medewerker uit te breiden met 0,2 fte tot 1 fte. De uitbreiding van deze functie is noodzakelijk voor extra werkzaamheden die voortvloeien uit de verduurzaming van ons gebouwenbestand. Voor deze functie wensen wij iemand aan te trekken met HBO werk- en denkniveau. De salarislasten stijgen hierdoor met structureel **€ 32.000**. Voor 2018 is hiervoor een bedrag van **€ 15.000** benodigd.

Taakstelling controlfunctie

De taakstellende bezuiniging op de controlfunctie van € 25.000 komt te vervallen. Dit geld is ingezet voor de invulling van een junior-functie financiën.

Begroting 2019 Sabewa Zeeland

De begroting van Sabewa laat een structurele stijging van de kosten zien van € 40.000.

Begroting GR de bevelanden

De bijdrage in 2019 stijgt met € 221.310 ten opzichte van de begroting 2018 inclusief de tweede begrotingswijziging 2018. In de huidige meerjarenraming is het effect van de 2^e wijziging 2018 reeds verwerkt, zodat in 2019 nog een bedrag van € 100.000 gedekt moet worden.

BBV

De begroting en de meerjarenramingen stellen we op overeenkomstig het Besluit Begroten en Verantwoordend Provincies en gemeenten (BBV).

In hoofdlijnen gaat het om het volgende:

Uniforme indeling in taakvelden, uniforme basisset beleidsindicatoren, financiële kengetallen, verbeterde informatie over verbonden partijen, inzicht in kosten overhead, aanpassingen in stelsel van baten en lasten en de VPB plicht.

Indexering materiële en subsidie budgetten

Voor de materiële en subsidiebudgetten rekenen we in principe voor 2019 met een index voor inflatie van 1,6%. Dit is de door het Centraal Plan Bureau (CPB) gepubliceerde index voor 2019. In de begroting 2019 gaan we ervan uit dat de stijging van de kosten wordt gecompenseerd door o.a. een stijging van het accres in het gemeentefonds en een stijging van de gemeentelijke belastingen en leges met eenzelfde percentage. Wij gaan ervan uit dat de stijging budgettair neutraal verloopt.

Gemeenschappelijke regelingen

In VZG verband is met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen voor 2019 het volgende vastgesteld:

- De richtlijn voor de begroting 2019 is 1,6%; dit is de toegestane stijging van de gemeentelijke bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen in verband met inflatieontwikkeling.
- De bezuinigingsrichtlijn voor 2019 is 0%

CAO-gemeenteambtenaren

Op 4 juli 2017 hebben bonden en de VNG een principe-akkoord bereikt voor een nieuwe gemeente cao met onder andere een loonsverhoging van 3,25%. De nieuwe cao loopt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019.

Per 1 januari 2019 moet er dus weer een nieuwe cao worden afgesloten. Gelet op de gemiddelde inflatie van 1,5% per jaar over de afgelopen jaren mag worden aangenomen, dat de gemeenteambtenaren minimaal voor de inflatie gecompenseerd gaan worden. Over een periode van 2 jaar moeten we dan zeker rekening houden met 3%. Op basis van de huidige loonsom van het gemeentelijk personeel bij de gemeente Borsele van € 9.2 mln. betekent dit een stijging van de salarislaster met € 276.000. Wij gaan ervan uit dat de helft van deze stijging wordt gecompenseerd via het accres in het gemeentefonds. Omdat nog niet duidelijk is hoe en wanneer de onderhandelingen zullen zijn afgerond hebben wij in deze kadernota **vanaf de jaarschijf 2021 rekening gehouden met een stijging van € 138.000**. Mocht eerder een akkoord bereikt worden dan zullen we met voorstellen komen voor dekking hiervan.

Rente en afschrijving

Voor het activeren van investeringen en het ramen van rente en afschrijvingslasten gelden de bepalingen in het BBV en de financiële verordening. Met het afschrijven op een investering starten we in het algemeen met ingang van 1 juli van het jaar waarin de investering is afgerond.

Volgens de notitie rente van de commissie BBV gelden de volgende uitgangspunten:

1. Over eigen financieringsmiddelen berekenen we geen bespaarde rente;
2. Voor het toerekenen van rente aan taakvelden passen we een renteomslag toe op basis van de gemiddelde rentevoet over geleend geld;

3. Voor de financiering van nieuwe kapitaaluitgaven hanteren we in principe de verwachte marktrente voor het begrotingsjaar; voor de jaren 2019-2022 is deze bepaald op 1,5%;
 4. Voor de grondexploitaties is voor de rentetoepassing de notitie grondexploitatie van de commissie BBV leidend.
- Voor het jaar 2022 wordt rekening gehouden met een vrijval aan rentelasten van € 40.000.

Algemene uitkering

Het accres wordt positief beïnvloed door het interbestuurlijk programma (IBP) tussen het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen om samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Het belangrijkste doel is een optimale samenwerking tussen overheden zodat er rond belangrijke maatschappelijke opgaven een meer gezamenlijke en effectieve aanpak tot stand komt. De extra middelen die in dit kader beschikbaar komen staan in de kolom IBP vermeld.

Verder stijgen de middelen uit het gemeentefonds de komende jaren vrij fors door hogere inspanning van de rijksoverheid voor het IBP, waardoor de gemeente ook indirect profiteert door de zogenaamde "trap op, trap af" systematiek.

In onderstaande tabel is 3/4 van het accres (kolom accres 75%) beschikbaar gehouden voor de budgettaire ruimte bij de gemeente en 25% voor de inspanningen in het kader van het IBP. De budgettaire ruimte (accres 75%) wordt ingezet in de kadernota 2019-2022 om de wensen en ruimtevragende lasten te dekken en de kolom IBP+25% komt in deze opzet de komende jaren vrij voor de inspanningsverplichting in het kader van het IBP.

Stijging gemeentefonds	waarvan in punten				Bedrag			Totale stijging
	in mln. IBP €	in uf	IBP	Accres	IBP	IBP + 25%	Accres 75% AU	
2018	320	16	16	0	226.000	226.000	-	226.000
2019	617	54	49	5	692.620	710.000	143.000	853.000
2020	694	94	55	39	777.180	915.000	414.000	1.329.000
2021	542	125	42	83	593.920	887.000	879.000	1.766.000
2022	708	166	55	111	777.460	1.169.000	1.176.000	2.346.000
					3.067.180	3.907.000	2.612.000	6.520.000

WMO

Voor de budgetten in het sociaal domein gelden de volgende uitgangspunten:

- De rijksbudgetten zijn taakstellend voor de uitgaven. M.a.w. de uitgaven mogen niet hoger zijn dan de inkomsten;
- Indien er sprake is van overschrijding van budgetten geldt dat dat dekking plaatsvindt vanuit de reserve WMO. De maximale hoogte van deze reserve bedraagt € 2 miljoen en de minimum omvang bedraagt € 1 miljoen;
- Indien de reserve WMO onder de grens van € 1 miljoen komt wordt deze weer op het minimale niveau gebracht door beschikking over het weerstandsvermogen;
- De extra middelen voor de WMO welke in de maartcirculaire beschikbaar komen worden voor het taakveld WMO gereserveerd.

Extra middelen WMO volgens maartcirculaire 2018	2019	2020	2021	2022
	272.730	242.800	249.000	249.000

Belastingen en overige inkomsten

In het bestuursprogramma is opgenomen dat de gemeente Borsele tot de goedkoopste gemeenten van Zeeland wil blijven behoren. De afgelopen jaren hebben we de belastingen niet verhoogd, terwijl de gemeentelijke uitgaven wel jaarlijks zijn gestegen met het inflatiepercentage. Zoals hiervoor aangegeven worden de materiële uitgaven en subsidies verhoogd met het inflatiepercentage van 1,6%. Dit jaar willen wij deze stijging compenseren door de belastingen en tarieven met eenzelfde percentage te laten stijgen, te weten 1,6%.

Afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en rioolheffing

In het bestuursprogramma is opgenomen dat we streven naar 100% kostendekkendheid van de tarieven voor de afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en de rioolheffing. Kijkend naar de huidige kostendeckingspercentages van deze belastingen in 2018 stellen we voor om met ingang van het jaar 2020 gedurende 8 jaar toe te groeien naar 100% kostendekking. In hoofdstuk 2 gaan we hier nader op in.

Reserves en voorzieningen

Ten aanzien van de reserves en voorzieningen gelden de bepalingen in het BBV en de nota reserves en voorzieningen 2004.

Aan reserves rekenen we geen rente toe. In de begrotingscirculaire 2019-2022 hanteert Gedeputeerde Staten geen algemene richtlijn (normbedrag) voor de minimale omvang van de algemene reserve. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing moet een onderbouwing komen van de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen bedroeg in de jaarrekening 2017 per 31 december 2017 € 6.061.134.

Weerstandscapaciteit

In de jaarrekening 2017 zijn de risico's het meest recent in beeld gebracht. Deze schatten we nu in op maximaal € 1.367.100. Dit is inclusief de risico's in de grondexploitaties. De ratio van het weerstandsvermogen is berekend op 10,5 (jaarrekening 2017). Daarbij hebben we rekening gehouden met de dekking uit reserves van de nu voorgestelde prioriteiten. Bij het opmaken van de begroting 2019 schatten we de risico's in relatie tot de weerstandscapaciteit opnieuw in. De weerstandscapaciteit bedroeg bij de jaarrekening 2017 per 31 december € 14.289.724.

Taakstellende bezuinigingen

In de planperiode 2019-2022 staan nog een aantal te realiseren bezuinigingen open:

Openstaande bezuinigingen	2019	2020	2021	2022
Borsele investeringsfonds rendement	7.044	7.044	7.044	7.044
uitbreiding Borsels investeringsfonds 2017	22.500	22.500	22.500	22.500
Minder uren grondbedrijf	70.000	70.000	70.000	
Totaal openstaand	99.544	99.544	99.544	29.544

Borsels investeringsfonds van € 1,5 miljoen

In het investeringsfonds resteert nog een bedrag van € 676.000. De verwachting is dat hiermee de taakstelling gerealiseerd kan worden.

Correctie uren overleg 06-10-2015 B&W/directie

Bij het opstellen van de begroting 2016 bleek dat het aantal geraamde uren door de organisatie aan bestemmingsplannen aanzienlijk lager was dan in voorgaande jaren. De reden daarvan was de teruglopende economie en minder werk aan bestemmingsplannen. Het gevolg hiervan was dat de programmabegroting 2016-2019 een tekort vertoonde van € 70.000 en niet aansloot met de in de kadernota gepresenteerde cijfers. Minder toegerekende uren aan bestemmingsplannen heeft immers tot gevolg dat de uren besteed worden aan onderhoud o.i.d. en daarmee ten laste van de exploitatie van de gemeente komen en niet langer in rekening gebracht kunnen worden bij de grondexploitaties. In 2015 is besloten de begroting zodanig aan te passen, zodat weer een sluitende begroting 2016 gepresenteerd kon worden.

Uit de cijfers van jaarrekeningen 2016 en 2017 blijkt ook dat er daadwerkelijk minder uren besteed worden aan de grondexploitaties. Om in de begroting 2019 weer uit te gaan van reële raming (niveau 2016/2017) is het noodzakelijk de verschuiving van de uren te repareren. De lasten hiervan bedragen € 70.000.

De hierboven genoemde bezuinigingen worden als incidentele taakstelling in de begroting 2019-2022 opgenomen. In 2022 wordt de volledige taakstelling structureel gerealiseerd.

1.3. Meerjarenperspectief 2019-2022

De meerjarenramingen voor 2019 t/m 2022 zijn geactualiseerd op basis van de uitgangspunten in paragraaf 1.2. Het resultaat hiervan is in onderstaande tabel weergegeven

Uitgangspositie 2019-2022	2018	2019	2020	2021	2022
Stand na 6e begrotingswijziging	258.332	286.424	265.387	177.346	177.347
indexering materiele budgetten, subsidies en belastingen		p.m.			
Begroting 2019-2022 VRZ	0	-51.000	-55.000	-87.000	-120.000
Fonds Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering	-32.000	-29.000	-29.000	-29.000	-29.000
Onkruidbestrijding	-56.000	-56.000	-56.000	-56.000	-56.000
Bouwkundig medewerker buitendienst	-15.000	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
taakstelling controlfunctie		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
taakstelling uren grondbedrijf					
Begroting 2019-2022 Sabewa		-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Begroting 2019-2022 GR de bevelanden	-95	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Stijging cao gemeenteambtenaren		0	-138.000	-138.000	-138.000
Vrijval kapitaallasten					40.000
accresstijging maartcirculaire gemeentefonds	0	143.000	414.000	879.000	1.176.000
Totaal beschikbaar	0	96.424	204.387	549.346	853.347

2. Actuele onderwerpen

Inter Bestuurlijk Programma

Het Rijk en VNG zijn overeengekomen gezamenlijk een Inter Bestuurlijk Programma uit te voeren. De VNG moet hierover in de ledenvergadering nog instemming verkrijgen.

In het IBP zijn de hierna volgende 10 agendapunten genoemd die gezamenlijk tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen moeten worden opgepakt. Deze agendapunten hebben betrekking op zowel het sociaal als fysieke domein. Van klimaatbestendigheid tot toekomstbestendig wonen en van merkbaar beter in het sociaal domein tot vitaal platteland.

IPB
fysiek
samen aan de slag voor het klimaat (Klimaatadoptatie)
toekomst bestendig wonen (duurzaamheidsvisie)
regionale economie als versneller/aanjaaggelden
naar een vitaal platteland (masterplan Nieuwdorp en vervoer tussen kernen)
 sociaal
merkbaar beter in het sociaal domein
Nederland en Migranten goed voorbereid
problematische schulden voorkomen en oplossen
overkoepelend
goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving
passende financiële verhoudingen
overkoepelende thema's

Hiervoor worden vanuit het Rijk extra middelen ter beschikking gesteld.

In de maartcirculaire van het Ministerie van BZK zijn voor de in het IBP genoemde actiepunten middelen beschikbaar gesteld. Dit is in onderstaande tabel verder uitgewerkt.

Stijging gemeentefonds	waarvan in punten					Bedrag	
	in mln. IBP €	in uf	IBP	Acess	IBP	IBP + 25%	Acess
2018	320	16	16	0	226.000	226.000	-
2019	617	54	49	5	692.620	710.000	70.000
2020	694	94	55	39	777.180	915.000	552.000
2021	542	125	42	83	593.920	887.000	1.172.000
2022	708	166	55	111	777.460	1.169.000	1.568.000
					3.067.180	3.907.000	3.362.000

Bij het uitvoeringsprogramma hierna is aangegeven op deze middelen nu reeds een beroep te doen voor een bedrag van € 2.479.000. Het restant bedrag wensen wij vooralsnog reserveren.

Hiervoor zal te zijner tijd zal een gezamenlijk integraal uitvoeringsprogramma worden opgesteld. Dit uitvoeringsprogramma zal deel uitmaken van de bestaande uitvoeringsprogramma's.

Belastingen

Uit het rapport van ANG connecties blijkt dat de tarieven voor de afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en rioolheffing nog niet kostendekkend zijn.

	kosten	batens	%	ruimte
afvalstoffenheffing	3.247	3047	93,8%	200
Reinigingsrechten	83	70	84,3%	13
Rioolheffing	1.691	1465	86,6%	226

Per saldo is er dus nog sprake van een onbenutte belastingcapaciteit van € 439.000. In ons bestuursprogramma hebben wij bij het onderdeel belastingen opgenomen dat het adagium de vervuiler betaald zoveel mogelijk wordt toegepast. Dit betekent concreet dat we v.w.b. deze belastingen toe willen naar een 100% kostendekking. Om te voorkomen dat de tarieven van deze belastingen te snel stijgen, stellen we voor de toegroei naar 100% kostendekking te realiseren in een periode van 8 jaar te beginnen in 2020. Dit betekent concreet dat deze belastingen met ingang van het jaar 2020 met gemiddeld 4,4 % extra per jaar zullen stijgen bovenop een eventuele stijging als gevolg van toepassing van de inflatiecorrectie. Hiermee wordt per jaar vanaf 2020 een extra belastingopbrengst gerealiseerd van € 55.000. Afhankelijk van de kostenontwikkeling op de diverse producten kan dit hoger of lager zijn.

3. Uitvoeringsprogramma 2019-2022

We hebben gelet op de totaal beschikbare ruimte een aantal wensen geformuleerd die ook aansluiten bij het bestuursprogramma. Daarnaast hebben wij ook een aantal wensen geformuleerd met betrekking tot de extra middelen voor het IBP en de WMO

De inventarisatie treft u aan op de bijlagen hierna.

Een inhoudelijke toelichting op deze wensen treft u hierna aan in hoofdstuk 2 Uitvoeringsprogramma 2019-2022.

De financiële gevolgen van de prioriteiten splitsen we in:

- I. Structurele lasten, bestaande uit hogere exploitatie uitgaven en kapitaallasten van investeringen
- II. Incidentele lasten, te dekken uit reserves.
- III. Lasten IBP en WMO ten laste van de hiervoor beschikbare middelen

Wensenlijst Kadernota 2019-2022 structureel en incidenteel								
	2019		2020		2021		2022	
	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel
Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Bestuur								
Aanpassing werkwijze gemeenteraad		10.000		10.000		10.000		10.000
Camera's en i-pads	10.000							
Openbare orde en veiligheid								
Controle prostitutiebeleid		20.000		20.000		20.000		20.000
Totaal programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid	10.000	30.000	0	30.000	0	30.000	0	30.000
Programma Verkeer en openbare ruimte								
Verkeer en vervoer								
Meerjarenprogramma Infrastructuur Borsele								
- Eindvogelstraat plm € 1 mln.	0			32.500		65.000		65.000
- Provinciale weg plm € 0,5 mln.				16.000		32.500		32.500
- Langeweegje plm € 1 mln.						32.500		65.000
- Siguitsedijk plm. € 1 mln.								32500
Herstellen en afwerken boomspiegels	150.000							
Totaal programma Verkeer en openbare ruimte	150.000	0	0	48.500	0	130.000	0	195.000
Programma Lokale economie								
Economische promotie								
Economische promotie	100.000							
Marketing en promotie stoomtrein (fte)		8.000		8.000		8.000		8.000
Regio enveloppe/aanjaaggelden	p.m.			0		0		0
Zomerbus	6.000			6.000		6.000		6.000
Zeelandpas				3.500		2.500		2.000
Openbaar groen en (openlucht) recreatie								
Coördinatiegroep Bevelanden Recreatief				10.000		10.000		10.000
Recreatieve hotspot Stelleplas	15.000							
Eindpuntvoorziening SGB Hoedekenskerke	250.000	p.m.		p.m.		p.m.		p.m.
Stichting Landschapspark Borsele	35.000		73.000			73.000		73.000
Totaal Programma Lokale economie	416.000	8.000	73.000	27.500	0	99.500	0	99.000
Programma Leefbaarheid, Onderwijs, Cultuur en Sport								
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie								
kunstwerken 2018 en 2019	170.000		52.000	10.000		20.000		30.000
Onderwijshuisvesting, sportaccomodaties, verkeer etc.								
Masterplan Nieuwdorp	0			0		100.000		150.000
Totaal Programma Leefbaarheid, Onderwijs, Cultuur en Sport	170.000	0	52.000	10.000	0	120.000	0	180.000
Programma Zorg								
Samenkracht en burgerparticipatie								
Zorghotel	40.000							
IKC ontwikkeling	50.000							
Subsidiëring peutergroepen								
Totaal programma zorg	90.000	0	0	0	0	0	0	0
Programma Milieu								
Riolering								
Afval								
verhoging tarieven afvalstoffenheffing en rioolrecht	0			-55.000		-110.000		-165.000
Totaal programma milieu	0	0	0	-55.000	0	-110.000	0	-165.000
Programma Ruimtelijke ontwikkeling								
Ruimtelijke ordening								
Omgevingsplannen Borselse kernen (2021)			200.000					
Bouwen en wonen								
Bouwleges				100.000		150.000		233.000
Totaal programma Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	200.000	100.000	0	150.000	0	233.000
Programma Bedrijfsvoering								
Overhead								
E- depot archief	43.000			23.000		23.000		23.000
Werkplaats 's-Heerenhoek € 535.000		0		20.000		40.000		40.000
zaakgericht werken	65.000	p.m.		p.m.		p.m.		p.m.
taakstelling	99.544		70.000		70.000			70.000
organisatieontwikkeling		p.m.		p.m.		p.m.		p.m.
Totaal programma bedrijfsvoering	207.544	0	70.000	43.000	70.000	63.000	0	133.000
Totaal generaal wensen	1.043.544	38.000	395.000	204.000	70.000	482.500	0	705.000

Wensen IBP	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
Klimaatadoptatie	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Duurzaamheidsvisie	-100.000	-150.000	-200.000	-250.000
nieuwdorp masterplan	-50.000	-150.000	-150.000	-150.000
Vervoer tussen kernen ivm kwetsbare inwoners	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Regionale economie als versneller	-46.000	-69.000	-92.000	-92.000
abonnementstarief WMO	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
Regiokantoor tafel van 15	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
totaal wensen	-441.000	-614.000	-687.000	-737.000

Wensen WMO	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
Subsidieregeling sociaal domein	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Beschut wonen	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Uitvoeringsbudget actieplan wonen, zorg en welzijn	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Digitale toegang sociaal domein	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal wensen	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000

I Structurele lasten

Alle in het uitvoeringsprogramma tot en met 2022 opgevoerde wensen kunnen worden uitgevoerd. Dekking is hiervoor aanwezig. Uit de onderstaande tabel blijkt dat de meerjarenraming in 2022 sluit met een overschot van € 148.347.

	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
Totaal generaal	38.000	204.000	482.500	705.000
beschikbaar	96.424	204.387	549.346	853.347
over/ tekort	58.424	387	66.846	148.347

II Incidentele lasten

In totaliteit plannen we in de planperiode € 1.508.544 aan incidentele uitgaven. Het voorstel is de kosten te dekken als volgt:

Algemeen weerstandsvermogen	€ 1.278.544
Reserve Sloerand	€ 130.000
Reserve grondexploitatie	€ 100.000

	incidenteel			
	2019	2020	2020	2021
Totaal generaal	1.043.544	395.000	70.000	0
beschikbaar	96.424	204.387	549.346	853.347
over/ tekort	-947.120	-190.613	479.346	853.347

III IBP en WMO

IBP

In totaal wordt voor een structureel bedrag van € 737.000 beslag gelegd op de beschikbare ruimte. Het resterende bedrag wensen wij vooralsnog te reserveren.

Wensen IBP	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
Totaal beschikbaar volgens maartcirculaire 2018	710.000	915.000	887.000	1.169.000
totaal wensen	-441.000	-614.000	-687.000	-737.000
Restant budget	269.000	301.000	200.000	432.000

WMO

In totaal wordt voor een structureel bedrag van € 100.000 beslag gelegd op de bestaande middelen. Het resterende bedrag wensen wij vooralsnog te reserveren.

Wensen WMO	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
Extra middelen WMO volgens maartcirculaire 2018	272.730	242.800	249.000	249.000
Totaal wensen	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Restant budget	172.730	142.800	149.000	149.000

De wensen uit het uitvoeringsprogramma worden hierna per programma toegelicht. De indeling van de hoofdstukken is volgens de programma's in de begroting.

Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Programma/Omschrijving	Taakveld	2019		2020		2021		2022	
		eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel
Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid									
Bestuur	0.1								
Aanpassing werkwijze gemeenteraad			10.000		10.000		10.000		10.000
Camera's en i-pads		10.000							
Openbare orde en veiligheid	1.2								
Controle prostitutiebeleid			20.000		20.000		20.000		20.000
Totaal programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid		10.000	30.000	0	30.000	0	30.000	0	30.000

Bestuur

Aanpassing werkwijze gemeenteraad € 10.000

De werkwijze van de gemeenteraad wordt aangepast. Naast inspiratiebijeenkomsten zullen er ook op één avond gelijktijdig twee informatiesessies en een kaderstellende raad worden georganiseerd. De andere twee vergaderavonden met respectievelijk de presidiumvergadering, het raadsledenspreekuur en de fractievergaderingen én de besluitvormende raadsvergadering blijven ongewijzigd.

Om de inspiratie-avonden goed vorm te geven zal de raad met enige regelmaat werkbezoeken afleggen en zullen daarnaast externe sprekers worden uitgenodigd ten behoeve van bepaalde thema's. De hiermee gepaard gaande kosten worden structureel op € 10.000 begroot.

Camera en Ipads € 10.000

In het kader van de nieuwe werkwijze van de raad zullen de informatie-sessies gelijktijdig plaats vinden. Om het voor een ieder mogelijk te maken alle informatiesessies te kunnen volgen dan wel na te kunnen zien zal een extra camera aangeschaft moeten worden en dienen enige aanpassingen in het systeem gerealiseerd te worden. Tevens zijn extra (loop-) microfoons gewenst en dient het systeem hierop aangepast te worden. De hiermee gepaarde kosten worden in 2019 geraamd op € 10.000.

Openbare orde en veiligheid

Controle prostitutiebeleid € 20.000

De controle op prostitutie wordt met ingang van medio 2019 een verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit vanwege overdracht van taken van de politie naar de gemeente(n). De controle op mensenhandel blijft uiteraard wel een taak van de politie. De gemeente beschikt niet over deskundigheid op dit gebied. Verder komt prostitutie niet op grote schaal voor in onze gemeente. In 2019 bezien we de mogelijkheden voor regionale of Zeeuwse samenwerking op dit gebied.

Programma Verkeer en openbare ruimte

Programma/Omschrijving	Taakveld	2019		2020		2021		2022	
		eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel
Programma Verkeer en openbare ruimte									
Verkeer en vervoer	2.1								
Meerjarenprogramma Infrastructuur Borsele	2.1								
- Eendvogelstraat plm € 1 mln.	2.1	0			32.500		65.000		65.000
- Provinciale weg plm € 0,5 mln.	2.1				16.000		32.500		32.500
- Langeweegje plm € 1 mln.	2.1						32.500		65.000
- Siguitsedijk plm. € 1 mln.	2.1								32500
Herstellen en afwerken boomspiegels	2.1	150.000							
Totaal programma Verkeer en openbare ruimte		150.000	0	0	48.500	0	130.000	0	195.000

Verkeer en vervoer

Meerjarenprogramma infrastructuur Borsele € 195.000 (in 2022)

Eendvogelstraat € 1 miljoen

De Eendvogelstraat maakt deel uit van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Borsele (MIB). De vorm en functie van deze straat komen niet langer overeen. De inrichting voldoet niet aan de wegcategorisering zijnde een erftoegangsweg 30km/h. De doorgaande functie van de weg is afgenomen maar door de breedte en de asfaltweg nodigt het uit om hard te rijden. Daarnaast is de technische kwaliteit van de weg zeer slecht. Het beoogde effect is inrichten als een 30 km/h-straat, versmallen van de rijbaan, het aanbrengen van elementenverharding en meer aandacht bieden aan de hoofdgroenstructuur. Tevens meer snelheidremmende maatregelen treffen t.b.v. de (fiets)veiligheid.

Provincialeweg € 0,5 miljoen

De Provincialeweg bij 's-Gravenpolder maakt deel uit van het MIB. De inrichting van deze weg voldoet niet aan de wegcategorisering. Daarnaast staat de weg sinds 1997 als speerpunt opgenomen om in te richten als hoofdgroenstructuur. Het beoogd effect is de weg in te richten volgens de eisen van duurzaam veilig (erftoegangsweg 30km/u) en het realiseren van een goede hoofd- groenstructuur.

Langeweegje € 1 miljoen

Het Langeweegje maakt onderdeel uit van de gebiedsvisie N666-N665-Zwaaksedijk en als zodanig opgenomen in het MIB. De gebiedsvisie is een project dat in samenwerking met Waterschap Scheldestromen en Provincie Zeeland is opgesteld. Het Langeweegje is daarin opgenomen als knelpunt. Het beoogde effect is dat het Langeweegje ingericht kan worden als erftoegangsweg (30 km/u).

Siguitsedijk € 1 miljoen

Ook de Siguitsedijk is onderdeel van de gebiedsvisie N666-N665-Zwaaksedijk en als prioriteit opgenomen in het MIB. Het beoogde effect is dat de inrichting van de Siguitsedijk aansluit bij de totaaloplossing van maatregelen in het gebied.

Herstellen en afwerken boomspiegels met bodembedekkend materiaal € 300.000

Zoals bekend geven bomen wortelopdruk. Zeker de afgelopen jaren wordt er tijdens herinrichtingen van wegen veel aandacht besteed aan goede groeiplaatsen voor bomen en bijbehorende voorzieningen om wortelopdruk te voorkomen. Helaas hebben wij veel situaties waar nog geen herinrichting is geweest of op korte termijn gepland is, maar waar wel onacceptabele wortelopdruk is. Dit resulteert in gevaarlijke situaties waarbij mensen kunnen struikelen of vallen met een aansprakelijkheidstelling als gevolg. Wij vragen u een krediet beschikbaar te stellen (voorstel raadsvergadering van 5 juli a.s.) om de bestrating rondom de boomspiegels te herstellen en de boomspiegels vervolgens in de planten of af te werken met stabilizer of een epoxy steenmengsel. De werkzaamheden, met uitzondering van het inplanten van de boomspiegels, willen wij uitbesteden aan een externe partij. Wij combineren dit met de reguliere onderhoudswerkzaamheden. Hiervoor is een bedrag benodigd € 300.000 voor de jaren 2018 en 2019.

Programma Lokale economie

Programma Lokale economie								
Economische promotie								
Economische promotie	100.000							
Marketing en promotie stoomtrein (fte)		8.000		8.000		8.000		8.000
Regio enveloppe/aanjaaggelden	p.m.			0		0		0
Zomerbus	6.000			6.000		6.000		6.000
Zeelandpas				3.500		2.500		2.000
Openbaar groen en (openlucht) recreatie								
Coördinatiegroep Bevelanden Recreatief	10.000			10.000		10.000		10.000
Recreatieve hotspot Stelleplas	15.000							
Eindpuntvoorziening SGB Hoedekenskerke	250.000	p.m.		p.m.		p.m.		p.m.
Stichting Landschapspark Borsele	35.000		73.000			73.000		73.000
Totaal Programma Lokale economie	416.000	8.000	73.000	27.500	0	99.500	0	99.000

Economische promotie

Economische promotie € 100.000

Het opstellen van een Nota Economisch Beleid staat op de planning voor 2018-2019. Voor de opzet en uitvoering daarvan zal jaarlijks budget nodig zijn. Voor een periode van 5 jaar wordt hiervoor nu eenmalig € 100.000 opgenomen. In overleg met het bedrijfsleven gaan we onderzoeken wat Borsele (meer) kan betekenen op economisch vlak. Verder willen we een vervolg geven aan revitalisering van bedrijfsterreinen. Zoals aangegeven in het bestuursprogramma gaan wij naast onze contacten met het Midden- en Kleinbedrijf ook verbindingen leggen met bedrijven in het Sloegebied en Onderwijs. Dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve grondbedrijf.

Marketing en promotie stoomtram € 8.000

De SGB heeft een marketing plan op laten stellen om de SGB beter onder de aandacht van het publiek te brengen met moderne middelen. Menskracht voor de uitwerking van de marketing en promotie van de stoomtrein ontbreekt echter. Om hier een impuls aan te geven stellen we voor de komende vier jaar € 8.000 per jaar beschikbaar te stellen.

Regio enveloppe p.m.

Hierin staan 2 projecten genoemd die Borsele betreffen.

- Uitbreiding Bevrijdingsmuseum. Naar verwachting zal deze goeddeels met inzet van bestaande en nog te verkrijgen bijdragen van derden gefinancierd worden.
- Een Central Gate voorziening. Ook deze zal waarschijnlijk door de initiatiefnemer met behulp van externe bijdragen gerealiseerd kunnen worden.

Voor het geval dat er een beroep gedaan wordt op min of meer verplichte cofinanciering nemen we een PM post op. Dit zal dan uitsluitend over een incidentele bijdrage gaan.

Zomerbus € 6.000

De Zomerbus rijdt zeven weken per seizoen, vier dagen door de Bevelanden. Elke dag een eigen route. Bij drie van de vier routes wordt onze gemeente bezocht. Er is sprake van een hop-on hop-off vervoer. Dit houdt in dat de bus 'rondjes' rijdt en passagiers bij elke halte kunnen uitstappen om vervolgens later weer op te stappen. De gemeentelijke financiële bijdrage werd de afgelopen jaren betaald uit het projectbudget van Borsele op de Kaart. Dit loopt af in 2019. Voor de Zomerbus stellen we voor een structurele bijdrage van € 6.000 per jaar beschikbaar te stellen.

ZeelandPas € 3.500 (in 2019)

De ZeelandPas (onderdeel van de Digitale Zeeland Experience) is nu reeds vier jaar de beleefpas van Zeeland. De ZeelandPas is voor € 4 verkrijgbaar en geeft ruim € 1.000 voordeel aan gasten en inwoners in Zeeland. Dit met als doel om gasten en inwoners meer te laten beleven, een beter inzicht te geven in de belevenissen van de regio en tevens meer data te verkrijgen over het vrijetijdsgedrag van de gast en inwoner. De gemeentelijke financiële bijdrage werd de afgelopen jaren betaald uit het projectbudget van Borsele op de Kaart. Dit loopt af in 2019. De bijdrage voor de ZeelandPas wordt gefaseerd afgebouwd.

Openbaar groen en openluchtrecreatie

Coördinatiegroep Bevelanden Recreatief € 10.000

Al jaren werken we met de vijf Bevelandse gemeenten samen om onze regio toeristisch op de kaart te zetten. Dit heeft geresulteerd in de toeristische agenda 2016 – 2023. Om deze toeristische agenda uit te voeren is een werkbudget nodig van structureel € 10.000 per gemeente per jaar. Dit bedrag is in 2015 opgenomen in het totaalbudget voor het project Borsele op de Kaart. Echter, met ingang van 2019 is geen dekking meer beschikbaar. Het is zeer gewenst om gezamenlijk op te trekken.

Recreatieve hotspots Stelleplas € 15.000

Diverse partners bereiden plannen voor om het gebied Stelleplas tot een aantrekkelijk recreatiegebied te maken voor toeristen en inwoners. Het streven is om het gebied rondom Stelleplas toeristisch door te ontwikkelen tot een waardevolle recreatieplas en zo een recreatieve hotspot te creëren. De kosten die voor rekening van de gemeente komen zijn nog niet volledig in beeld. Echter, de verwachting is dat ook de gemeente een bijdrage in de uitvoering zal moeten leveren om het project succesvol te laten zijn. We stellen daarom voor hier € 15.000 voor beschikbaar te stellen.

Eindpuntvoorziening SGB Hoedekenskerke € 250.000

De beleving van de eindpuntvoorziening in Hoedekenskerke sluit niet meer aan bij de wensen van de moderne consumenten. De eindpuntvoorziening is toe aan innovatie. De gemeente, is eigenaar van het gebouw, het aangrenzende terrein en de speelweide. Samen met het bestuur van de SGB hebben we het initiatief genomen om een actualisatieplan te ontwikkelen. Door middel van het plan willen we de attractie toekomstbestendig maken met een horizon van 30 jaar vooruit. De uitvoering van het plan kan in fasen gerealiseerd worden. We stellen voor te starten met fase 1. Dit betreft het actualiseren van het gebouw “de buffer” en een realistische uitwerking voor de overige ruimten en functies in het gebouw en het direct aangrenzende terrein. Door middel van de inzet van een eenmalige bijdrage van € 250.000 en fondswerving kan fase 1 succesvol worden gerealiseerd.

Stichting Landschapspark Borsele € 73.000

Stichting Landschapspark Borsele (voorheen Stichting Land van Borsele) is partner van de gemeente in het project Borsele op de Kaart. Het is de bedoeling dat in 2019 het project wordt overgedragen aan Stichting Landschapspark Borsele en dat daarmee de projecten ook worden geborgd voor de toekomst. In dit bedrag staat de gemeente garant voor de personeelskosten van de stichting ad € **45.000** per jaar.

Daarnaast verdubbelen we de toeristenbijdrage van € 24.000 naar € 48.000. Daarvan gaat € 20.000 naar de VVV en het overige deel ad € **28.000** naar de stichting als uitvoeringsbudget. Het eerste jaar wordt een bedrag van € 73.000 eenmalig beschikbaar gesteld en vanaf 2020 wordt dit bedrag structureel gemaakt.

Elke 4 jaar zullen wij, op basis van een plan, de structureel beschikbare middelen verdelen; kortom de prioriteit kan variëren.

IBP gelden

Wensen IBP	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
Regionale economie als versneller	-46.000	-69.000	-92.000	-92.000
Regiokantoor tafel van 15	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Regionale economie als versneller € 92.000

De eerste bijdrage, toegekend in de raadsvergadering van oktober 2017 voor 2018, zal naar verwachting jaarlijks met €1 per inwoner toenemen. Dit tot in 2021 het niveau van € 4 per inwoner bereikt is. Deze wordt besteed aan ondersteuning van innovatieve en experimenteerprojecten van clusters van bedrijven en organisaties. Deze uitgave wordt gerubriceerd onder de IBP gelden (regionale economie als versneller).

Regiokantoor Tafel van 15 € p.m.

Voor de vorming van een Regiobureau Tafel van 15 dient gerekend te worden met een bijdrage van € 1 per inwoner. Vooralsnog wordt hiervoor een p.m. post opgenomen. Te zijner tijd zal deze bijdrage ten laste van de reserveringen IBP, "Regionale economie als versneller", worden gebracht.

Programma Leefbaarheid, Onderwijs, Cultuur en Sport

Programma/Omschrijving	Taakveld	2019		2020		2021		2022	
		eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel
Programma Leefbaarheid, Onderwijs, Cultuur en Sport									
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5.3								
kunstwerken 2018 en 2019		170.000		52.000	10.000		20.000		30.000
Onderwijshuisvesting, sportaccommodaties, verkeer etc.	div								
Masterplan Nieuwdorp		0			0		100.000		150.000
Totaal Programma Leefbaarheid, Onderwijs, Cultuur en Sport		170.000	0	52.000	10.000	0	120.000	0	180.000

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Kunstwerken € 232.000 (eenmalig) en € 30.000 (structureel in 2022)

In de jaren '80 en '90 zijn in de verschillende woonwijken en dorpsbossen van de gemeente Borsele bruggen en vlonders aangelegd. Indertijd is bij deze investering geen budget gereserveerd voor het onderhoud van deze kunstwerken. De afgelopen jaren is binnen het bestaande budget groenstructuur getracht het onderhoud op te vangen middels kleine reparaties. Dit kan echter niet langer meer worden volgehouden. Naar aanleiding van verschillende signalen over de slechte status van de kunstwerken hebben wij begin 2018 een onafhankelijke inspectie op de kunstwerken uit laten voeren. Hieruit bleek dat 6 bruggen per direct zijn afgekeurd en vervangen moeten worden. Daarnaast is een investeringsopgave voor de komende jaren opgesteld. In verband met de acute vervangingsinvestering is voor 2018 eenmalig € 170.000 benodigd en voor 2019 € 52.000. Om in de toekomst dergelijke onvoorziene investeringen te voorkomen wordt tevens voorgesteld om vanaf 2020 de voorziening groenstructuur extra te voeden oplopen tot € 30.000 in 2022.

Onderwijshuisvesting sportaccommodaties, verkeer etc.

Masterplan Nieuwdorp € 300.000 (in 2022) waarvan € 150.000 IBP geld

Op dit moment is nog niet duidelijk wat we in Nieuwdorp precies gaan doen. In de loop van de komende maanden zal hier meer duidelijkheid over ontstaan. Een greep uit de ideeën is: aanpak school en dorps huis, herinrichting van de openbare ruimte, aanpak verkeersveiligheid/ontsluiting dorp, realiseren klimaatstraat, energieneutraal dorp. In verband met deze laatste twee genoemde onderwerpen leggen we ook een relatie naar (de middelen uit) het Inter Bestuurlijk Programma (IBP). In de kadernota 2018-2021 is vooralsnog €100.000 structureel opgenomen. De verwachting is dat dit niet voldoende zal zijn om de gewenste activiteiten te gaan uitvoeren, zowel in de voorbereidingsfase als in de uitvoeringsfase. Extra budget is de komende jaren noodzakelijk. Omdat we de projecten verspreid over de jaren zullen uitvoeren, loopt het bedrag geleidelijk aan op van € 150.000 naar € 300.000 structureel. Bij de verdere financiële uitwerking zullen we ook rekening houden met bestaande budgetten. Ook zullen we subsidiemogelijkheden onderzoeken.

IBP gelden

Wensen IBP	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
nieuwdorp masterplan	-50.000	-150.000	-150.000	-150.000
Vervoer tussen kernen ivm kwetsbare inwoners	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000

Masterplan Nieuwdorp

Zie tekst hierboven

Vervoer tussen kernen € 5.000

Een goede verbinding tussen onze 15 kernen is belangrijk. Onderlinge bereikbaarheid speelt een rol in het kader van de leefbaarheid en het verdwijnen van voorzieningen. (Openbaar) vervoer speelt daarin een rol, vooral voor de kwetsbare doelgroepen. Zien we elke kern als een afzonderlijk deel of proberen we deze, ook vervoer technisch, meer te verbinden? Dat vergt een vernuftige blik op de bestaande lijnen en middelen. We leggen hierbij een koppeling met het Programma Verkeer en openbare ruimte. We willen proefprojecten, alternatieve vervoersvormen en andere vondsten ontwikkelen met een diversiteit aan partijen. Voor het stimuleren daarvan stellen we een bijdrage voor van € 5000.

Programma Zorg

Programma/Omschrijving	Taakveld	2019		2020		2021		2022	
		eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel
Programma Zorg									
Samenkracht en burgerparticipatie	6.1								
Zorghotel		40.000							
IKC ontwikkeling		50.000							
Subsidiëring peutergroepen									
Totaal programma zorg		90.000	0	0	0	0	0	0	0

Samenkracht en burgerparticipatie

Zorghotel € 40.000

Het idee voor een zorghotel is opgenomen in het Stimuleringsprogramma gezondheidstoerisme Bevelanden 2018-2020. Het is een cross-over tussen toerisme, gezondheid en welzijn. Het idee komt voort uit het Actieplan Beter (T)Huis Borsele. Het doel is het realiseren van een hotel voor respijtzorg voor personen die zorg nodig hebben en hun mantelzorger/familie. Om dit idee een kans te geven, willen we samen met zorgaanbieders, vrijwilligerszorg en particuliere ondernemers door middel van een haalbaarheidsonderzoek komen tot realistisch concept voor een zorghotel in Borsele. € 40.000 is nodig voor onderzoek en ontwikkeling door een deskundige partij.

Integraal kindcentrum (IKC) € 50.000

In 2013 hebben we samen met Kibeo een IKC fonds ingesteld. Dit fonds is bedoeld om de brede scholen door te ontwikkelen naar een IKC. Inmiddels is een groot deel van het fonds besteed. Alle schoolbesturen hebben hier van mee geprofiteerd, de één wat meer dan de ander. We zijn echter nog niet klaar. Om de IKC ontwikkeling verder uit te bouwen is aanvulling van het fonds door gemeente en Kibeo noodzakelijk. We stellen voor een bedrag van € 50.000 toe te voegen aan het fonds.

Subsidiëring peutergroepen € p.m.

In verband met de IKC ontwikkeling zijn er steeds meer scholen die hun eigen peutergroep starten. Deze komen in aanmerking voor subsidie. Dit legt een extra beslag op het budget. We zijn bezig met een onderzoek naar een andere wijze van subsidiëring van peutergroepen. Zoals het er nu naar uit ziet zal gekozen worden voor de systematiek "Geld volgt kind". Dit kan voor kleine vestigingen een probleem opleveren omdat de subsidie dan niet toereikend zal zijn om de vestiging in stand te houden. Op dit moment is nog niet duidelijk of ons huidige budget toereikend zal zijn. De kans bestaat dat aanvulling van het budget noodzakelijk is.

IBP gelden

Wensen IBP	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
abonnementstarief WMO	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000

Abonnementstarief WMO € 90.000

De maatregel een gelijke bijdrage aan Wmo-voorzieningen voor alle gebruikers heeft negatieve financiële gevolgen voor de Wmo-gelden. Het kan ertoe leiden dat inwoners met hogere inkomens die bijvoorbeeld huishoudelijke hulp al jarenlang zelf betalen een beroep doen op de Wmo-voorziening. Daarnaast dalen de inkomsten door een gelijke eigen bijdrage die niet meer afhankelijk is van de hoogte van het inkomen. Vooral het risico van de aanzuigende werking is nauwelijks in te schatten.

Op landelijk niveau is nog een discussie gaande tussen de rijksoverheid en de VNG over de invoering van dit abonnementstarief. Het is dan ook nog onzeker hoe zich dit gaat ontwikkelen.

WMO gelden

Wensen WMO	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
Subsidieregeling sociaal domein	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Beschut wonen	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Uitvoeringsbudget actieplan wonen, zorg en welzijn	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Digitale toegang sociaal domein	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000

Subsidieregeling sociaal domein € 5.000

We stellen voor een subsidieregeling in het leven te roepen voor bijdragen aan projecten in het sociaal domein. De bestaande regeling Maak werk van je idee is vooral gericht op concrete voorzieningen en het verstrekken van een eenmalige bijdrage. Vanuit de dorpen komen nu steeds meer initiatieven met betrekking tot het sociaal domein. Deze passen niet helemaal binnen de kaders van Maak werk van je idee. Voor dergelijke kleinschalige projecten zou een bescheiden structurele subsidie een oplossing kunnen bieden om continuïteit te genereren. Om nieuwe initiatieven te ondersteunen stellen wij voor een budget van € 5.000 beschikbaar te stellen.

Beschut wonen € 30.000

Het levensloopbestendig maken van woningen heeft een integrale aanpak. Wonen is namelijk een belangrijk onderdeel van goede ondersteuning. Voor mensen die een vorm van ondersteuning nodig hebben is niet altijd een passende huisvesting aanwezig. Het gaat om bijvoorbeeld groepswonen, betaalbare woonruimte (in combinatie met zorg) voor jongeren die uitstromen uit jeugdvoorzieningen of om uitstroom uit beschermd wonen. Dat zijn belangrijke momenten om begeleiding te bieden, preventief en om mensen vanuit een intramurale setting een goede start te laten maken. We ontwikkelen nieuwe manieren om wonen met ondersteuning voor jongeren en volwassenen (bijvoorbeeld met GGZ-problematiek) mogelijk te maken. Door een integrale 'taskforce' in te stellen, kunnen we levensloopbestendig wonen nog beter aanmoedigen. De voorgestelde investering van € 30.000 dient als cement tussen de verschillende afdelingen en regelingen op zowel adviserend als uitvoerend vlak.

Uitvoeringsbudget actieplan wonen, zorg, welzijn € 40.000

De ingezette lijn van de zorgstructuur met Zorgzame Dorpen, steunpunten en Dorpteam Borsele zetten we voort. Waar mogelijk gaan we verbreden of verdiepen. We ontwikkelen een ontmoetingsplek in de dorpen die we vorm willen geven vanuit de dorpshuizen. We zien hier een kans en rol weggelegd voor onze dorpshuizen. Uit de gezondheidsmonitor komen aandachtspunten naar voren zoals de problematiek van eenzaamheid, dementie en extramuralisering. We zoeken in dit traject samenwerking met onze partners en bundelen hiermee projecten vanuit het actieplan 'Wonen, Zorg en Welzijn'. Het initiële budget van € 40.000 is bedoeld voor de Start up.

Digitale toegang sociaal domein € 25.000

Onze (digitale) toegang sociaal domein heeft aandacht. Optimalisatie en adequate inrichting van de (digitale) toegang is nodig. Het moet voor burgers duidelijk te vinden zijn, waar zij terecht kunnen met hulpvragen. Hierbij gaat het om het brede veld van kwetsbare burgers. Daarbij moeten we ook aandacht besteden onder andere aan laaggeletterden en mensen met minder digitale vaardigheden. Het wegwijs maken van deze doelgroep in het woud van regels voorkomt erger.

Programma Milieu

Programma/Omschrijving	Taakveld	2019		2020		2021		2022	
		eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel
Programma Milieu									
Riolering	7.2								
Afval	7.3								
verhoging tarieven afvalstoffenheffing en rioolrecht		0			-55.000		-110.000		-165.000
Totaal programma milieu		0	0	0	-55.000	0	-110.000	0	-165.000

Riolering/Afval

Verhoging tarieven € 165.000 (in 2022)

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 2 van deze kadernota.

IBP gelden

Wensen IBP	Structureel			
	2019	2020	2021	2022
Klimaatadoptatie	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Duurzaamheidsvisie	-100.000	-150.000	-200.000	-250.000

Klimaatadaptatie € 150.000

Borsele moet in 2030 klimaatbestendig ingericht zijn en is daarmee bestand tegen droogte, hitte en wateroverlast. In november 2017 heeft de gemeente een klimaatstresstest uitgevoerd. Door de stresstest zijn een groot deel van de aan te pakken knelpunten in de gemeente in beeld gebracht. Het vervolg hiervan is het in 2018 opstellen van een uitvoeringsplan. Het budget is benodigd om de komende jaren het uitvoeringsplan te realiseren. Hieronder valt ook het stimuleren van inwoners en bedrijven om klimaatbestendige maatregelen toe te passen. Voorlopig hebben wij hiervoor € 150.000 gereserveerd.

Duurzaamheidsvisie € 250.000

Begin 2018 is de duurzaamheidsvisie vastgesteld door de gemeenteraad. In deze visie is het duurzaamheidsbeleid van onze gemeente omschreven. Zoals dit in samenwerking met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties tot stand is gekomen. Aan dit beleid wordt onder andere ingevuld door uitvoering te geven aan de dertig omschreven projecten. De wijze van uitvoering wordt in 2018 uitgewerkt in een uitvoeringsplan, dat wederom in samenwerking met alle betrokken actoren wordt opgesteld. Voorlopig hebben wij hiervoor € 250.000 gereserveerd.

Programma Ruimtelijke ontwikkeling

	2019		2020		2021		2022	
	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel
Programma Ruimtelijke ontwikkeling								
Ruimtelijke ordening								
Omgevingsplannen Borsele kernen (2021)			200.000					
Bouwen en wonen								
Bouwleges				100.000		150.000		233.000
Totaal programma Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	200.000	100.000	0	150.000	0	233.000

Ruimtelijke ordening

Omgevingsplannen Borsele € 200.000.

Per 1-1-2021 is een krediet van ca. € 200.000 nodig voor het maken van een Omgevingsplan voor alle Borsele kernen. Dit is een inschatting op basis van de gemaakte kosten voor het Omgevingsplan Buitengebied Borsele. In 2020 is de inhoud van de Omgevingswet duidelijk en wordt een offerte voor deze taak opgevraagd.

Bouwen en wonen

Bouwleges € 233.000 (in 2022)

De Wet private kwaliteitsborging bouw treedt medio 2019 in werking. Deze Wet regelt de invoering van een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen. Hiermee wordt de positie van de particuliere en de zakelijke bouwconsument versterkt. Door de toenemende complexiteit in de bouw is herziening van het huidige stelsel van kwaliteitsborging noodzakelijk. Hiermee wordt de relatie tussen de opdrachtgever, de bouwconsument en de bouwende partijen evenwichtiger. Door deze wetswijziging worden de taken van gemeenten in het bouwproces fasegewijs verminderd/veranderd. O.a. betreft dit: adm. controle van constructieberekeningen en isolatieberekeningen vervallen. Buitencontrole tijdens de bouw vervalt. Hiervoor in de plaats worden gemeenten medeverantwoordelijk voor veiligheidscontroles. Vanwege de vermindering van taken kunnen ook minder leges in rekening worden gebracht. Landelijk gaat men uit van 30% minder legesopbrengst.

Aangezien de zware industrie nog niet onder de werking van deze Wet valt (volgt later) en de zware industrie in Borsele voor meer dan 50% van de legesinkomsten zorgt, zijn de gevolgen voor Borsele minder zwaar dan landelijk het geval is. Voor Borsele gaan we in eerste instantie uit van een daling van de legesopbrengst met 20%. De lagere opbrengst bouwleges lopen voor de gemeente Borsele op tot een bedrag van € 233.000 in 2022.

Programma Bedrijfsvoering

Programma/Omschrijving	Taakveld	2019		2020		2021		2022	
		eenmalig	struktureel	eenmalig	struktureel	eenmalig	struktureel	eenmalig	struktureel
Programma Bedrijfsvoering									
Overhead	0.4								
E- depot archief		43.000			23.000		23.000		23.000
Werkplaats 's-Heerenhoek € 535.000			0		20.000		40.000		40.000
zaakgericht werken		65.000	p.m.		p.m.		p.m.		p.m.
taakstelling		99.544		70.000		70.000			70.000
organisatieontwikkeling			p.m.		p.m.		p.m.		p.m.
Totaal programma bedrijfsvoering		207.544	0	70.000	43.000	70.000	63.000	0	133.000

Overhead

E-depot archief € 23.000

We hebben de intentie uitgesproken om aan te sluiten op de e-depotvoorziening van het Zeeuws Archief. Deze voorziening is volop in ontwikkeling. Alle Zeeuwse overheden werken hierin samen met het Zeeuws Archief. Een definitief besluit nemen we als er voldoende inzicht is in het dienstverleningspakket en de mogelijkheden van het e-depot. Vooruitlopend op de aansluiting, waar de nodige kosten aan verbonden zijn, is de Zeeuwse gemeenten geadviseerd de benodigde gelden te reserveren. Het betreft kosten die gemaakt moeten worden om technisch aan te kunnen sluiten.

Werkplaats 's-Heerenhoek € 40.000 (in 2022)

Vervangende huisvesting voor de werkplaats 's-Heerenhoek is noodzakelijk.

In het kader van de duurzaamheidsvisie Borsele en het energieneutraal maken van de gemeentelijke gebouwen, blijkt dat er voor de bestaande werkplaats weinig eer meer te behalen is. Het bestaande pand is van het bouwjaar 1948. De investering is ten opzichte van de taxatiewaarde te hoog.

Daarnaast zijn ook de argumenten in het kader van ARBO en besparing op de huisvestingskosten een belangrijk issue. Het is verstandig om de werkplaats voor de groenploeg te vervangen, dit ook in het licht van de verduurzaamheidsopgave. Verder ligt er een mogelijkheid om de vm. brandweerkazerne aan de Holtkampstraat te verkopen.

De nieuwbouw omvat hierdoor huisvesting voor de groenploeg en voor de opslag gebouwenbeheer. Voor eind 2018 leggen wij een bouwplan inclusief kostenraming aan u voor.

Zaakgericht werken € 65.000

De Bevelandse gemeente hebben gezamenlijk een zaakstelsel aangeschaft ter vervanging van het huidige post en archiefsysteem Mycorsa. De uitrol van het nieuwe systeem over alle Bevelandse gemeenten en de GR kent een doorlooptijd van ongeveer 1,5 jaar. Hierdoor zal over de jaren 2018 en 2019 beide systemen in de lucht gehouden moeten worden. De extra incidentele kosten voor deze overgangsfase worden voor de gemeente Borsele voor 2019 op € 65.000.

Taakstellingen € 70.000 (in 2022)

In de jaarschijf 2022 wordt de taakstelling met betrekking tot de uren volledig gerealiseerd.

Organisatieontwikkelingen

Momenteel wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor de verdere uitwerking van de Organisatiespiegel & Kompas. Het voornemen is met dit advies in werkgroepen aan de slag gaan. Eind 2018 zal het college van B&W een besluit nemen op basis van de uitkomsten van de werkgroepen. Dit zal dan ook financieel vertaald worden.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

Burgerinitiatief hondenbelasting

In de programmabegroting 2018 is de opbrengst hondenbelasting geraamd op € 130.000. Indien wordt besloten tot het afschaffen van de hondenbelasting zullen daarvoor alternatieve dekkingsmiddelen gevonden moeten worden.

Scenario's

1. Handhaven hondenbelasting – geen effect op begroting
2. Afschaffen Hondenbelasting zonder compensatie – nadeel € 130.000 in begroting
3. Verhogen OZB met 1,75% (hierbij betalen de huiseigenaren en bedrijven het nadeel)
Dit komt overeen met een stijging van € 5 voor een “gemiddelde” woning van € 200.000.
4. Compensatie door verhoging overige belastingen (100 % kostendekking van afvalstoffenheffing, reiniging- en rioolrecht

	kosten	baten	%	ruimte
afvalstoffenheffing	3.247	3047	93,8%	200
Reinigingsrechten	83	70	84,3%	13
Rioolheffing	1.691	1465	86,6%	226

Voorstel:

Voorgesteld wordt de hondenbelasting te handhaven.